

ՏԵՂԵԿԱՆՔ ԳՈՐԾՈՂ ՍԱՀՄԱՆԱՐԱԿԱՆ ՕՐԵՆՔԻ ՓՈՓՈԽՎՈՂ ԵՎ ԼՐԱՑՎՈՂ

ՀՈՂՎԱԾՆԵՐԻ ԿԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՍԱՀՄԱՆԱՐԱԿԱՆ ՕՐԵՆՔԸ**

**«ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ» ՍԱՀՄԱՆԱՐԱԿԱՆ ՕՐԵՆՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
ԵՎ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

Հոդված 3. Կուսակցությունների մասին օրենսդրությունը

1. Կուսակցությունների կազմավորման և գործունեության հետ կապված հարաբերությունները կարգավորվում են Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությամբ, Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով, սույն օրենքով, [այլ օրենքներով](#), ինչպես նաև սույն օրենքին համապատասխան ընդունված ենթաօրենսդրական նորմատիվ իրավական այլ ակտերով:

Հոդված 5. Կուսակցությունների ստեղծման և գործունեության սահմանափակումները

[4. Արգելվում է պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, պետական և համայնքային կազմակերպությունների և հիմնարկների տեղակայումը կուսակցությանը պատկանող շենքերում և շինություններում:](#)

Հոդված 6. Պետությունը և կուսակցությունները

2. Կուսակցությունների անդամները, որոնք Հայաստանի Հանրապետության պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմիններում պաշտոններ են զբաղեցնում, իրավունք չունեն իրենց [ծառայողական \(պաշտոնական\) դիրքը և այլ վարչական ռեսուրսները ծառայողական \(պաշտոնական\) դիրքն](#) օգտագործելու հոգուտ կուսակցական շահերի: Նշված անձինք իրենց պաշտոնական պարտականությունները կատարելիս կաշկանդված չեն կուսակցության որոշումներով:

Հոդված 8. Կուսակցության հիմնադիր համագումարի կողմից որոշումների ընդունումը

1. Կուսակցության հիմնադիր համագումարը որոշումներ է ընդունում կուսակցության ստեղծման, կուսակցության ծրագրի ընդունման և կանոնադրության հաստատման, պետական գրանցման համար լիազորված անձի (անձանց), ղեկավար և վերահսկողություն իրականացնող մարմինների կազմավորման մասին, ~~ինչպես նաև իր կազմից ընտրում է մշտապես գործող ղեկավար մարմնի ղեկավար (կամ ղեկավարի ժամանակավոր պաշտոնակատար):~~

[2. Կուսակցության ստեղծման մասին որոշումը համարվում է ընդունված, եթե որոշմանը կողմ է քվեարկել կուսակցության հիմնադիր համագումարին ներկա հիմնադիրներից առնվազն 100 հիմնադիր:](#)

~~Կուսակցության ստեղծման մասին որոշումն ընդունվում է կուսակցության հիմնադիր համագումարին ներկա առնվազն 100 հիմնադրի միաձայն որոշմամբ:~~

Հոդված 9.

Կուսակցության պետական գրանցման կարգը

1. Կուսակցության՝ որպես իրավաբանական անձի իրավունակությունը ծագում է պետական գրանցման պահից:

~~2. Պետական գրանցման պահին կուսակցությունը պետք է ունենա ոչ պակաս, քան 800 անդամ, որոնք ներկայացնում են Երևան քաղաքը կամ Հայաստանի Հանրապետության մարզերի առնվազն 1/3-ը կամ Երևան քաղաքը և Հայաստանի Հանրապետության մարզերի առնվազն 1/4-ը, ինչպես նաև տարածքային ստորաբաժանումներ՝~~

~~1) Երևան քաղաքում՝ առնվազն երեք ստորաբաժանում կամ~~

~~2) Հայաստանի Հանրապետության մարզերի առնվազն 1/3-ում՝ յուրաքանչյուրում առնվազն մեկ ստորաբաժանում կամ~~

~~3) Երևան քաղաքում և Հայաստանի Հանրապետության մարզերի առնվազն 1/4-ում՝ յուրաքանչյուրում առնվազն մեկ ստորաբաժանում:~~

2. Պետական գրանցման պահին կուսակցությունը պետք է ունենա ոչ պակաս, քան 800 անդամ:

4. Պետական գրանցման նպատակով կուսակցությունը պետական լիազոր մարմին է ներկայացնում.

1) կուսակցության կանոնադրության առնվազն երկու օրինակ.

~~2) հանրային կյանքի կազմակերպման հայեցակարգի վերաբերյալ կուսակցության մոտեցումներն արտացոլող ծրագրի առնվազն երկու օրինակ.~~

2) կուսակցության խնդիրներն ու նպատակներն արտացոլող ծրագրի առնվազն երկու օրինակ.

3) պետական գրանցման մասին դիմում՝ ստորագրված կուսակցության մշտապես գործող ղեկավար մարմնի անդամների կողմից՝ նրանցից յուրաքանչյուրի անձնագրային տվյալների և հաշվառման հասցեի նշումով.

~~4) հիմնադիր համագումարի արձանագրությունը, ինչպես նաև կուսակցության ստեղծման, մշտապես գործող ղեկավար մարմնի ղեկավարի (կամ ղեկավարի ժամանակավոր պաշտոնակատարի) ընտրության, տարածքային ստորաբաժանումների կազմավորման, դրանց գտնվելու վայրի, կանոնադրության հաստատման ու ծրագրային փաստաթղթերի ընդունման, պետական գրանցման համար լիազորված անձի (անձանց), ղեկավար և վերահսկողություն իրականացնող մարմինների կազմավորման մասին որոշումները.~~

4) հիմնադիր համագումարի արձանագրությունը, ինչպես նաև կուսակցության ստեղծման, մշտապես գործող ղեկավար և վերահսկողություն իրականացնող մարմինների ընտրության, կանոնադրության հաստատման ու ծրագրային փաստաթղթերի ընդունման, պետական գրանցման համար լիազորված անձի (անձանց) մասին որոշումները.

5) պետական գրանցման պահին կուսակցության անդամների ցանկը, որը պետք է պարունակի կուսակցության անդամի անունը, ազգանունը, անձր հաստատող փաստաթղթի համար և ստորագրությունը.

~~5) պետական գրանցման պահին կուսակցության հիմնադիրների ցանկը, որը պետք է պարունակի անդամի անունը, ազգանունը, ստորագրությունը, նշում՝ համապատասխան տարածքային ստորաբաժանման վերաբերյալ:~~

6) կուսակցության ստեղծման մասին որոշմանը կողմ քվեարկած հիմնադիրների հիմնադիր համագումարին մասնակցած հիմնադիրների անունները, ազգանունները, անձնագրերի պատճենները, ստորագրությունները.

7) կուսակցության ղեկավար մարմինների կազմի մասին տեղեկություններ (անուն, ազգանուն, անձնագրային տվյալներ, բնակության վայր).

8) կուսակցության մշտապես գործող ղեկավար մարմնի գտնվելու վայրի մասին տեղեկանք.

9) պետական գրանցման համար պետական տուրքի վճարումը հավաստող փաստաթուղթ.

10) առկայության դեպքում՝ տեղեկատվություն կուսակցության տարածքային ստորաբաժանումների վերաբերյալ:

7. Կուսակցության պետական գրանցումից հետո՝ երկշաբաթյա ժամկետում, կուսակցության կանոնադրությունը և ծրագիրը համընդհանուր իրազեկման նպատակով պետական լիազոր մարմնի՝ Արդարադատության նախարարության կողմից հրապարակվում են Հայաստանի Հանրապետության հրապարակային ծանուցումների պաշտոնական ինտերնետային կայքում՝ <http://www.azdarar.am>

~~7. Կուսակցության պետական գրանցումից հետո՝ երկշաբաթյա ժամկետում կուսակցության կանոնադրությունը, ծրագիրը համընդհանուր իրազեկման նպատակով ենթակա են հրապարակման պետական լիազոր մարմնի պաշտոնական կայքում:~~

Հոդված 11. Կուսակցության պետական գրանցումը մերժելը

1. Պետական լիազոր մարմինը մերժում է կուսակցության պետական գրանցումը, եթե՝
2) կուսակցության հիմնադիրների թիվը չի համապատասխանում սույն օրենքի պահանջներին, կամ կուսակցության հիմնադիր համագումարում որոշում չի ընդունվել կուսակցության ստեղծման կամ կուսակցության ծրագրի ընդունման կամ կանոնադրության հաստատման կամ ղեկավար կամ վերահսկողություն իրականացնող մարմինների կազմավորման մասին, ~~ինչպես նաև ընտրված չէ մշտապես գործող ղեկավար մարմնի ղեկավար (կամ ղեկավարի ժամանակավոր պաշտոնակատար),~~ կամ

~~3. Կուսակցության պետական գրանցման մերժումը, ինչպես նաև սույն օրենքով սահմանված ժամկետում չգրանցելը կարող են բողոքարկվել օրենքով սահմանված կարգով:~~

3. Սույն օրենքով սահմանված ժամկետում պետական լիազոր մարմնի կողմից կուսակցության պետական գրանցումը չմերժելու կամ պետական գրանցման դիմումը չվերադարձնելու դեպքում կուսակցությունը համարվում է գրանցված՝ սույն օրենքի 9-րդ հոդվածի 6-րդ մասում նշված ժամկետը լրանալուն հաջորդող օրվանից:

4. Կուսակցության պետական գրանցման մերժումը կարող է բողոքարկվել օրենքով սահմանված կարգով:

Հոդված 12. Կուսակցության անդամները

2. Կուսակցության հիմնադիրներ և անդամներ կարող են լինել տասնութ տարին լրացած Հայաստանի Հանրապետության ~~գործունակ~~ քաղաքացիները:

Հոդված 16. Կուսակցության կանոնադրությունը

2. Կանոնադրությունում սահմանվում են կուսակցության՝

1) անվանումը, ներառյալ՝ անվանման հապավումը, ինչպես նաև խորհրդանշանի, այլ խորհրդանիշերի նկարագրությունը (եթե դրանք առկա են).

2) կուսակցությանն անդամակցելու և անդամությունը դադարեցնելու պայմաններն ու կարգը.

3) անդամների իրավունքները և պարտականությունները.

4) կառուցվածքը, ղեկավար և վերահսկողություն իրականացնող մարմինների ձևավորման և կազմալուծման կարգը, իրավունքները և պարտականությունները, գործունեության ժամկետները և որոշումներ ընդունելու կարգը և դրանց ժամկետները.

~~5) կուսակցության համագումարին մասնակցող պատվիրակների ընտրության կարգը.~~

5) կուսակցության անդամների, ներառյալ՝ պատվիրակների միջոցով, համագումարին մասնակցության կարգը.

~~6) տարածքային ստորաբաժանումների ստեղծման և գործունեության դադարեցման կարգը.~~

~~7) տարածքային ստորաբաժանումների ղեկավար և վերահսկողություն իրականացնող մարմինների ձևավորման և կազմալուծման կարգը, իրավունքները և պարտականությունները և դրանց ժամկետները.~~

8) կանոնադրությունում և ծրագրում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու կարգը.

9) կուսակցության անդամների նկատմամբ կիրառվող կարգապահական պատասխանատվության միջոցները, դրանց կիրառման հիմքերն ու կարգը, դրանք կիրառող իրավասու մարմինները.

~~10) դրամական միջոցների և գույքի ձեռքբերման աղբյուրները, գույքը կառավարելու՝ կուսակցության տարածքային և կառուցվածքային ստորաբաժանումների իրավունքները:~~

4. Կուսակցության կանոնադրությունը կարող է պարունակել նաև իր գործունեությանը վերաբերող այլ դրույթներ:

Տարածքային ստորաբաժանումների առկայության, ինչպես նաև ղեկավար այլ մարմինների առկայության դեպքում կուսակցության կանոնադրությունը պետք է տեղեկությունների պարունակի նաև դրանց ստեղծման, գործունեության կարգի և գործունեության դադարեցման մասին:

Հոդված 17. Կուսակցության ղեկավար մարմինները

1. Կուսակցության բարձրագույն ղեկավար մարմինը կուսակցության համագումարն է (համագումար, ժողով, համաժողով, վեհաժողով և այլն), որը հրավիրում է կուսակցության մշտապես գործող ղեկավար մարմինը կուսակցության կանոնադրությամբ նախատեսված ժամկետում, բայց ոչ ուշ, քան երկու չորս տարին մեկ անգամ: Կուսակցության անդամների նախաձեռնությամբ, որոնց նվազագույն թիվը սահմանվում է կուսակցության կանոնադրությամբ, ինչպես նաև կանոնադրությամբ սահմանված այլ դեպքերում և կարգով կարող է հրավիրվել նաև արտահերթ համագումար: Կուսակցության համագումարում ընտրվում են կուսակցության կանոնադրությամբ սահմանված մարմինները, որոնք հաշվետու են համագումարին:

3. Կուսակցության համագումարի բացառիկ իրավասություններն են՝

1) կուսակցության կանոնադրության հաստատումը և ծրագրի ընդունումը, դրանցում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելը, ~~բացառությամբ սույն օրենքի փոփոխությամբ պայմանավորված փոփոխությունների և լրացումների.~~

2) ղեկավար և վերահսկողություն իրականացնող մարմինների ընտրությունը կազմավորումը.

~~3) մշտապես գործող ղեկավար մարմնի ղեկավարի ընտրությունը:~~

4) կուսակցության վերակազմակերպումը.

5) Ազգային ժողովի հերթական ընտրություններում կուսակցության թեկնածուների ցուցակի հաստատումը:

4. Կուսակցության անունից այլ մարմինների և անձանց հետ հարաբերություններում հանդես է գալիս կուսակցության մշտապես գործող ղեկավար մարմնի կողմից լիազորված անձը:

~~4. Կուսակցության անունից այլ մարմինների և անձանց հետ հարաբերություններում հանդես է գալիս կուսակցության մշտապես գործող ղեկավար մարմինը, իսկ կոլեգիալ ղեկավար մարմնի դեպքում՝ կոլեգիալ մարմնի ղեկավարը:~~

4.1. Կուսակցության մշտապես գործող ղեկավար մարմինը (նախագահություն, վարչություն և այլն) ձևավորվում է կոլեգիալության սկզբունքով, որի անդամներն ընտրվում են համագումարի կողմից՝ կուսակցության կանոնադրությամբ սահմանված կարգով և ժամկետով: Մշտապես գործող ղեկավար մարմնի կազմում յուրաքանչյուր սեռի ներկայացուցիչների թվը չպետք է գերազանցի վաթսուն տոկոսը: Մշտապես գործող ղեկավար մարմինը որոշումներ է ընդունում նիստերի արդյունքում՝ կանոնադրությամբ սահմանված կարգով:

5. Կուսակցության մշտապես գործող ղեկավար մարմինը՝

1) հաստատում է կուսակցության տարեկան բյուջեն, եթե այդ իրավասությունը կուսակցության կանոնադրությամբ վերապահված չէ կուսակցության համագումարին.

2) հաստատված տարեկան բյուջեի հիման վրա հաստատում է կուսակցության ծախսերի նախահաշիվը.

3) կուսակցության անունից կնքում է քաղաքացիաիրավական գործարքներ.

~~4) իր անդամների ընդհանուր թվի ձայների մեծամասնությամբ ընդունում է սույն օրենքի փոփոխությամբ պայմանավորված՝ կուսակցության կանոնադրության և ծրագրի փոփոխությունները և լրացումները:~~

5) որոշում է կայացնում կուսակցության լուծարման մասին, եթե համագումարն իրավազոր չի եղել.

6) իրականացնում է օրենքով և կանոնադրությամբ վերապահված այլ իրավունքներ:

6. Կուսակցության կանոնադրությամբ կարող են նախատեսվել նաև այլ մարմիններ:

7. Կուսակցության կանոնադրությամբ կարող է նախատեսվել ղեկավար մարմին հանդիսացող խորհուրդ՝ որպես կուսակցության ընթացիկ գործունեության ռազմավարությունը որոշող կոլեգիալ մարմին, որին կարող են փոխանցվել նաև վերահսկողական լիազորություններ:

8. Կուսակցության օրենքով սահմանված ղեկավար մարմիններն ընտրվում են գաղտնի քվեարկությամբ՝ օրենքով և կուսակցության կանոնադրությամբ սահմանված կարգով:

Հոդված 18. Կուսակցության համագումարում որոշումների ընդունման կարգը

1. Կուսակցության համագումարին ձայնի իրավունքով մասնակցության, ներառյալ՝ պատվիրակների մասնակցության կարգը սահմանվում է կուսակցության կանոնադրությամբ:

2. Կուսակցության համագումարի իրավազորության համար անհրաժեշտ ձայների քանակը սահմանվում է կուսակցության կանոնադրությամբ:

3. Կուսակցության համագումարի որոշումները, բացառությամբ սույն օրենքով նախատեսված դեպքերի, ընդունվում են համագումարում ձայնի իրավունք ունեցող ներկաների ձայների մեծամասնությամբ:

4. Կուսակցության կանոնադրության հաստատման և ծրագրի ընդունման, դրանցում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու, ղեկավար և վերահսկողություն իրականացնող մարմինների ընտրության, կուսակցության վերակազմակերպման և լուծարման մասին որոշումներն ընդունվում են համագումարում ձայնի իրավունք ունեցող մասնակիցների ընդհանուր թվի ձայների մեծամասնությամբ:

~~1. Կուսակցության համագումարին ձայնի իրավունքով մասնակցում են կուսակցության կանոնադրությամբ սահմանված կարգով ընտրված ներկայացուցիչները՝ պատվիրակները:~~

~~2. Կուսակցության համագումարն իրավագոր է, եթե նրան ներկա են համագումարի պատվիրակների ընդհանուր թվի առնվազն կեսը, բայց ոչ պակաս, քան 100 պատվիրակ:~~

~~3. Կուսակցության համագումարի որոշումները, բացառությամբ սույն օրենքով նախատեսված դեպքերի, ընդունվում են համագումարին ներկա պատվիրակների ձայների մեծամասնությամբ:~~

~~4. Կուսակցության կանոնադրության հաստատման և ծրագրի ընդունման, դրանցում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու, բացառությամբ սույն օրենքի փոփոխությամբ պայմանավորված փոփոխությունների և լրացումների, ղեկավար և վերահսկողություն իրականացնող մարմինների կազմավորման, մշտապես գործող ղեկավար մարմնի ղեկավարի ընտրության, կուսակցության վերակազմակերպման, լուծարման մասին որոշումներն ընդունվում են ընտրված պատվիրակների ընդհանուր թվի ձայների մեծամասնությամբ:~~

Հոդված 19. Կուսակցության տարածքային ստորաբաժանումները

1. Կուսակցությունները կարող են իրենց կանոնադրությամբ սահմանված կարգով ունենալ տարածքային ստորաբաժանումներ:

~~1. Կուսակցությունների տարածքային ստորաբաժանումներն ստեղծվում են տարածքային հատկանիշով՝ Հայաստանի Հանրապետության մարզերում և Երևան քաղաքի վարչական շրջաններում:~~

Հոդված 21. Կուսակցության իրավունքները

1. Կուսակցությունն իրավունք ունի օրենքով սահմանված կարգով՝

1) մասնակցելու պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրությունների, ինչպես նաև հանրաքվեների նախապատրաստմանն ու անցկացմանը.

2) «Հեռուստատեսության և ռադիոյի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով ընտրական գործընթացում հավասար և ոչ խտրական պայմաններով օգտվելու պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների հիմնադրած զանգվածային լրատվության միջոցներից.

3) հիմնադրելու զանգվածային լրատվության միջոցներ և հրատարակչություններ.

4) ազատորեն տեղեկատվություն տարածելու իր գործունեության մասին, քարոզելու իր գաղափարներն ու նպատակները.

5) կազմակերպելու և անցկացնելու խաղաղ, առանց զենքի հավաքներ.

6) առանց իրավաբանական անձ կազմավորելու այլ կուսակցությունների հետ ստեղծելու դաշինքներ (միավորումներ).

7) հաստատելու և պահպանելու միջազգային կապեր այլ պետությունների կուսակցությունների և հասարակական միավորումների, միջազգային կազմակերպությունների հետ, դառնալու միջազգային միությունների անդամ.

7.1) իր գործունեության ֆինանսավորման, այդ թվում՝ նախընտրական քարոզարշավի ֆինանսավորման նպատակով ստանալու վարկեր Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերից, վարկային կազմակերպություններից, ինչպես նաև ներդնել ավանդներ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերում.

8) իրականացնելու օրենքով չարգելված այլ գործունեություն:

2. Կուսակցությունն իրավունք ունի, իր կանոնադրային նպատակներին համապատասխան, տնօրինելու իր գույքը և գործունեության արդյունքները:

Կուսակցության կողմից իր գույքի վաճառքի կամ վարձակալության գինը չպետք է էականորեն գերազանցի պայմանագրի կնքման պահին համանման գույքի վաճառքի կամ վարձակալության համար գործող շուկայական գինը: Կուսակցության կողմից իր գույքը համանման գույքի համար շուկայական գնից էականորեն բարձր գնով վաճառելը կամ վարձակալության հանձնելը դիտվում է որպես կուսակցության օգտին կատարվող նվիրատվություն և դրա նկատմամբ համապատասխանաբար կիրառելի են սույն օրենքի 24-րդ հոդվածի 1.2-րդ, 8.1-ին և 9-րդ մասերով սահմանված դրույթները:

3. Կուսակցությունն իրավունք չունի զբաղվելու ձեռնարկատիրական գործունեությամբ, ինչպես նաև լինելու առևտրային իրավաբանական անձի հիմնադիր կամ մասնակից:

~~3. Կուսակցությունն իրավունք չունի լինելու առևտրային իրավաբանական անձի հիմնադիր կամ մասնակից, բացառությամբ սույն հոդվածով նախատեսված դեպքերի:~~

4. Ազգային ժողովի ընտրություններում, ինչպես նաև համամասնական ընտրակարգով անցկացվող համայնքների ավագանու անդամի թեկնածուներ առաջադրելիս կուսակցությունների դաշինքները կարող են կազմավորվել առնվազն երկու կուսակցության կողմից:

5. Կուսակցությունների համար երաշխավորվում է ընդդիմադիր գործունեություն իրականացնելու ազատություն, այդ թվում՝

1) հրապարակայնորեն ներկայացնել իր դիրքորոշումը պետական և հասարակական կյանքի տարբեր հարցերի վերաբերյալ.

2) պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմիններին, պաշտոնատար անձանց ներկայացնել անհատական և կոլեկտիվ հանրագրեր, որոնք համապատասխան մարմինների և պաշտոնատար անձանց կողմից օրենքով սահմանված կարգով ենթակա են քննարկման:

6. Կուսակցության կողմից հիմնադրված գանգվածային լրատվության միջոցների և հրատարակչությունների գործունեության արդյունքում ստացված եկամուտը չի կարող փոխանցվել կուսակցությանը, այդ թվում՝ նախընտրական հիմնադրամին:

Հոդված 22. Կուսակցության պարտականությունները

1. Կուսակցությունը պարտավոր է՝

1) պահպանել Սահմանադրությունը և օրենքները.

2) յուրաքանչյուր տարի Հայաստանի Հանրապետության հրապարակային ծանուցումների պաշտոնական ինտերնետային կայքում՝ <http://www.azdarar.am>, հրապարակել գույքի օգտագործման վերաբերյալ հաշվետվություն՝ նշելով դրա կազմավորման աղբյուրները:

3) օրենքով սահմանված կարգով Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովին տեղեկատվություն ներկայացնել կուսակցության մշտապես գործող ղեկավար մարմնի կազմի վերաբերյալ:

Հոդված 23.

Կուսակցության գույքը

2. Կուսակցության գույքը գոյանում է՝

1) կուսակցությանն անդամագրվելու համար միանվագ կատարվող վճարներից (մուտքի վճարներից), սահմանված չափով պարբերաբար կատարվող վճարներից (անդամավճարներից), եթե դրանք սահմանված են կուսակցության կանոնադրությամբ.

2) սույն օրենքի 24-րդ հոդվածով նախատեսված նվիրատվություններից.

3) սույն օրենքի 26-րդ հոդվածով նախատեսված կարգով բյուջետային ֆինանսավորումից.

~~4) սույն օրենքով սահմանված գործունեությունից ստացված եկամուտներից:~~

3. Մեկ ֆիզիկական անձի կողմից անդամավճարի առավելագույն չափը տարեկան չի կարող գերազանցել նվազագույն աշխատավարձի հազարապատիկը:

4. Կուսակցության անդամը սեփականության իրավունք չունի կուսակցությանը պատկանող գույքի նկատմամբ: Կուսակցության գույքի նվիրատվությունն արգելվում է:

5. Կուսակցությունն իր գույքով պատասխանատվություն չի կրում իր անդամների պարտավորությունների համար, իսկ կուսակցության անդամը իր գույքով պատասխանատվություն չի կրում կուսակցության պարտավորությունների համար:

6. Կուսակցությունը կարող է բանկային հաշիվներ ունենալ միայն Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող՝ Կենտրոնական բանկի կողմից լիզենզավորված բանկերում:

7. Կուսակցությունը բոլոր դրամական վճարները կատարում է անկանխիկ հաշվարկներով:

Հոդված 24.

Կուսակցություններին կատարվող նվիրատվությունները

1. Կուսակցություններն իրավունք ունեն գույքի, այդ թվում՝ դրամական միջոցների, ներառյալ՝ փոխառությունների, երրորդ անձի կողմից կուսակցության պարտքի մարման, պարտատիրոջ կողմից կուսակցության պարտքը ներելու, երրորդ անձի կողմից իրեն պատկանող իրավունքը (պահանջը) կուսակցությանը փոխանցելու (պահանջի գիջում), ինչպես նաև կուսակցության օգտին կատարվող այլ գործունեության տեսքով նվիրատվություններ ստանալու ֆիզիկական անձանցից, բացառությամբ սույն հոդվածի 4-րդ մասով նախատեսված դեպքերի:

~~1. Կուսակցություններն իրավունք ունեն գույքի, այդ թվում՝ դրամական միջոցների, ներառյալ՝ վարկերի, փոխառությունների, երրորդ անձանց կողմից կուսակցության պարտքի մարման տեսքով նվիրատվություններ ստանալու ֆիզիկական և իրավաբանական անձանցից, բացառությամբ սույն հոդվածի 4-րդ մասով նախատեսված դեպքերի:~~

1.1. Նվիրատվություն է համարվում նաև անհատույց կամ նույն կամ համանման ապրանքների, աշխատանքների կամ ծառայությունների համար գործող շուկայական արժեքից էականորեն ցածր գնով կուսակցության օգտին աշխատանքների կատարումը կամ ծառայությունների մատուցումը կամ գույքի փոխանցումը (բնեղենով նվիրատվություն):

1.2. Սույն հոդվածի 1.1-ին մասով նախատեսված նվիրատվությունները ենթակա են հաշվարկման իրենց շուկայական արժեքով և պետք է արտագույվեն կուսակցության տարեկան հաշվետվության մեջ, իսկ դրանց արժեքը (գումարը՝ դրամական արտահայտությամբ՝ պայմանագրով նախատեսված արժեքի և շուկայական արժեքի տարբերության մասով) ներառվում է նվիրատվությունների՝ սույն օրենքով սահմանված առավելագույն սահմանաչափում:

2. Կուսակցությանը տրվող նվիրատվության, ինչպես նաև անդամավճարի և մուտքի վճարի ընդհանուր չափը՝ դրամական արտահայտությամբ, մեկ տարվա ընթացքում չի կարող գերազանցել օրենքով սահմանված նվազագույն աշխատավարձի հինգհարյուրհազարապատիկը, այդ թվում՝ մեկ ֆիզիկական անձի կողմից՝ օրենքով սահմանված նվազագույն աշխատավարձի երկուհազարհինգհարյուրապատիկը:

Սույն հոդվածով սահմանված՝ նվիրատվությունների առավելագույն սահմանաչափը չի ներառում նախընտրական քարոզչության ժամանակահատվածում նախընտրական հիմնադրամներին կատարված նվիրատվությունները:

Ֆիզիկական անձը կարող է սույն մասի առաջին պարբերությունում նշված նվիրատվության առավելագույն սահմանաչափի շրջանակներում նվիրատվություն կատարել մեկ և ավելի կուսակցության:

~~2. Կուսակցությանը տրվող նվիրատվության, ինչպես նաև կուսակցության համար կատարված աշխատանքների ու ծառայությունների (այսուհետ՝ նվիրատվություն) ընդհանուր չափը՝ դրամական արտահայտությամբ, մեկ տարվա ընթացքում չի կարող գերազանցել օրենքով սահմանված նվազագույն աշխատավարձի միլիոնապատիկը, այդ թվում՝~~

~~1) մեկ առևտրային կազմակերպության կողմից՝ օրենքով սահմանված նվազագույն աշխատավարձի տասնհազարապատիկը:~~

~~2) մեկ ոչ առևտրային կազմակերպության կողմից՝ օրենքով սահմանված նվազագույն աշխատավարձի հազարապատիկը:~~

~~3) մեկ ֆիզիկական անձի կողմից՝ օրենքով սահմանված նվազագույն աշխատավարձի տասնհազարապատիկը:~~

3. Սույն հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված դեպքերում մեկ անձի կողմից կուսակցությանը նվիրված անշարժ գույքի արժեքը չի կարող գերազանցել օրենքով սահմանված նվազագույն աշխատավարձի երկուհարյուրհազարապատիկը: Կուսակցությանը նվիրատվության կարգով տրվող անշարժ գույքը չի կարող օտարվել նվիրատվության օրվանից առնվազն հինգ տարվա ընթացքում:

~~4. Նվիրատվություններ չեն թույլատրվում՝~~

~~1) բարեգործական կամ կրոնական կազմակերպություններից, ինչպես նաև դրանց մասնակցությամբ կազմակերպություններից:~~

~~2) պետական և համայնքային բյուջեներից և (կամ) արտաբյուջետային միջոցներից, բացառությամբ սույն օրենքի 26-րդ հոդվածի համաձայն կատարվող ֆինանսավորման:~~

~~3) պետական և համայնքային ոչ առևտրային կազմակերպություններից և պետական ու համայնքային մասնակցությամբ առևտրային կազմակերպություններից:~~

~~4) օտարերկրյա պետություններից, օտարերկրյա քաղաքացիներից ու իրավաբանական անձանցից, ինչպես նաև օտարերկրյա մասնակցությամբ իրավաբանական անձանցից, եթե օտարերկրյա մասնակցի բաժնետոմսերը, փայր, բաժնեմասը տվյալ իրավաբանական անձի կանոնադրական (բաժնեհավաք, փայահավաք) կապիտալում 30 տոկոսից ավելի է:~~

~~5) միջազգային կազմակերպություններից:~~

~~6) քաղաքացիություն չունեցող անձանցից:~~

~~7) անանուն անձանցից:~~

5. Սույն հոդվածի 2-րդ կամ 3-րդ մասով սահմանված չափը գերազանցող նվիրատվությունների ստացման դեպքում կուսակցությունը պարտավոր է ստանալուց հետո՝ երկու շաբաթվա ընթացքում, նվիրատվության սահմանված չափը գերազանցող մասը կամ նվիրատվությունն ամբողջությամբ, իսկ սույն հոդվածի 4-րդ մասի 1-ին և 6-րդ կետերով չթույլատրված նվիրատվությունները ամբողջությամբ վերադարձնել նվիրատուին, իսկ դրա անհնարինության դեպքում փոխանցել պետական բյուջե:

~~6. Սույն հոդվածի 4-րդ մասի 2-5-րդ և 7-րդ կետերով չթույլատրված նվիրատվությունների ստացման դեպքում կուսակցությունը պարտավոր է ստանալուց հետո՝ երկու շաբաթվա ընթացքում, դրանք փոխանցել պետական բյուջե:~~

~~7. Նվիրատվություն կատարող ֆիզիկական անձինք պարտավոր են նշել իրենց անունը, ազգանունը, իսկ իրավաբանական անձինք՝ իրավաբանական անձանց միջև անկանխիկ հաշվարկի կանոններով պահանջվող բոլոր տեղեկությունները:~~

~~8. Կուսակցությանը օրենքով սահմանված նվազագույն աշխատավարձի հարյուրապատիկից ավելի դրամական հատկացումները կատարվում են անկանխիկ:~~

4. Նվիրատվություններ չեն թույլատրվում՝

1) ցանկացած տեսակի իրավաբանական անձանցից, այդ թվում՝ օտարերկյա իրավաբանական անձանցից և միջազգային կազմակերպություններից,

2) պետական և համայնքային բյուջեներից և (կամ) արտաբյուջետային միջոցներից, բացառությամբ սույն օրենքի 26-րդ հոդվածի համաձայն կատարվող ֆինանսավորման,

3) Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն չունեցող անձանցից, բացառությամբ տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրություններում թեկնածու հանդիսացող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն չունեցող անձանց կողմից նախընտրական քարոզչության փուլում նվիրատվության կատարումը,

4) անանուն անձանցից:

5. Սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված չափը գերազանցող նվիրատվությունների ստացման դեպքում կուսակցությունը պարտավոր է ստանալուց հետո՝ երկու շաբաթվա ընթացքում, նվիրատվության սահմանված չափը գերազանցող մասը կամ նվիրատվությունն ամբողջությամբ վերադարձնել նվիրատուին, իսկ դրա անհնարինության դեպքում՝ փոխանցել պետական բյուջե:

6. Սույն հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված՝ չթույլատրված նվիրատվությունների ստացման դեպքում կուսակցությունը պարտավոր է ստանալուց հետո՝ երկու շաբաթվա ընթացքում, դրանք փոխանցել պետական բյուջե:

7. Նվիրատվություն կատարող անձինք պարտավոր են նշել իրենց անունը, ազգանունը և անձը հաստատող փաստաթղթի համարը:

8. Կուսակցությանն օրենքով սահմանված դրամական հատկացումները կատարվում են միայն անկանխիկ:

8.1. Սույն հոդվածի 1.1-ին մասով նախատեսված նվիրատվությունների դեպքում սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված չափը գերազանցելիս կուսակցությունը պարտավոր է ստանալուց հետո՝ երկու շաբաթվա ընթացքում, նվիրատվությունը կամ նվիրատվության սահմանված չափը գերազանցող մասին համարժեք դրամական գումարը վերադարձնել նվիրատուին, իսկ դրա անհնարինության դեպքում՝ փոխանցել պետական բյուջե: Եթե նվիրատվությունն ստացվել է սույն հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված՝ չթույլատրված աղբյուրներից, ապա կուսակցությունը պարտավոր է ստանալուց հետո՝ երկու շաբաթվա ընթացքում, նվիրատվությունը կամ դրան համարժեք դրամական գումարը փոխանցել պետական բյուջե:

9. Սույն հոդվածի հոդվածի 4-րդ, 5-րդ և 8.1-ին 4-րդ և 5-րդ մասերով սահմանված համապատասխան նվիրատվությունների ստացման և դրանք օրենքով սահմանված ժամկետներում համապատասխանաբար պետական բյուջե կամ նվիրատուին չփոխանցելու դեպքում կուսակցությունը օրենքով սահմանված կարգով ենթակա է պատասխանատվության:

10. Սույն օրենքի իմաստով նվիրատվություն չի համարվում կամավորների կողմից, ներառյալ՝ վերջիններիս կողմից անձնական գույքի օգտագործմամբ (բացառությամբ տրանսպորտային միջոցների և անշարժ գույքի) կատարված աշխատանքը, ինչպես նաև տեղական կամ միջազգային համագործակցության շրջանակներում կուսակցությանը ու նրա անդամներին ուսուցնառության, վերապատրաստման, համաժողովներին, սեմինարներին ու նմանատիպ այլ միջոցառումների մասնակցության նպատակով հատուցված համապատասխան ծախսերը:

Սույն հոդվածի իմաստով աշխատանքների կատարումը կամ ծառայությունների մատուցումը չի համարվում կամավոր աշխատանք, եթե դրանց դիմաց աշխատանք կատարողը կամ ծառայությունները մատուցողը այլ դեպքերում սովորաբար ստանում է հատուցում: Այդ ծառայությունները համարվում են բնեղենով նվիրատվություն և ներառվում նվիրատվությունների՝ սույն օրենքով սահմանված առավելագույն սահմանաչափում:

11. Կուսակցության հետ վարկային պայմանագիր կնքելու դեպքում այդ պայմանագրի պայմանները, ներառյալ՝ վարկի տոկոսադրույքը պետք է համապատասխանեն շուկայում գործող սովորական պայմաններին և չպետք է էականորեն տարբերվեն այլ անձանց, այդ թվում՝ այլ կուսակցությունների հետ նույնանման պայմաններում կնքվող պայմանագրերի պայմաններից:

12. Վարկային պայմանագրի դեպքում արգելվում է վարկը կամ դրանց տոկոսները ամբողջությամբ կամ մասնակի վճարելու պարտականությունից կուսակցությանն ազատելը (պարտքը ներելը) կամ պայմանագիրը կնքելուց հետո տոկոսադրույքի վերանայումը, որի արդյունքում տոկոսադրույքը շուկայականից էականորեն կնվազի կամ այդ պայմանագրերի հետ փոխկապակցված գրավի պայմանագիրը վաղաժամկետ լուծելը կամ պայմանագրի պայմանների այնպիսի փոփոխությունները, որոնք կարող են դիտվել ակհայտ անհավասար այլ անձանց կամ կուսակցությունների հետ կնքվող համանման պայմանագրերի պայմանների համեմատ կամ փաստացի կարող են հավասարվել պարտքը ներելուն: Սույն դրույթների խախտումն առաջացնում է օրենքով սահմանված պատասխանատվություն:

13. Սույն հոդվածի 11-րդ և 12-րդ մասերի դրույթների խախտման արդյունքում կուսակցության կողմից ձեռք բերված եկամուտը (խնայողությունը) համարվում է օրենքով արգելված նվիրատվություն և ենթակա է փոխանցման պետական բյուջե՝ սույն օրենքի 24-րդ հոդվածի 6-րդ մասին համապատասխան: Սույն դրույթների խախտումն առաջացնում է օրենքով սահմանված պատասխանատվություն:

14. Կուսակցության հետ բանկային ավանդի պայմանագիր կնքելիս պայմանագրի պայմանները, ներառյալ՝ բանկային ավանդի տոկոսադրույքը պետք է համապատասխանեն շուկայում գործող սովորական պայմաններին և չպետք է էականորեն տարբերվեն այլ անձանց, այդ թվում՝ այլ կուսակցությունների հետ նույնանման պայմաններում կնքվող պայմանագրերի պայմաններից: Եթե բանկային ավանդի տոկոսադրույքը էականորեն գերազանցում է համանման պայմանագրերի դեպքում առաջարկվող տոկոսադրույքը, ապա ավանդի տոկոսները դիտվում են որպես օրենքով չթույլատրված աղբյուրից նվիրատվություն, և ենթակա են փոխանցման պետական բյուջե՝ սույն օրենքի 24-րդ հոդվածի 6-րդ մասին համապատասխան: Սույն դրույթների խախտումն առաջացնում է օրենքով սահմանված պատասխանատվություն:

Հոդված 26.

Կուսակցությունների պետական ֆինանսավորումը

1. Կուսակցությունների պետական ֆինանսավորումը կատարվում է Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեի միջոցների հաշվին: Այդ ծախսերն արտացոլվում են պետական բյուջեում առանձին հոդվածով:

~~2. Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեով նախատեսված՝ կուսակցությունների ֆինանսավորման միջոցների ընդհանուր ծավալը չի կարող պակաս լինել օրենքով սահմանված նվազագույն աշխատավարձի 0,04-ապատիկի և Ազգային ժողովի վերջին ընտրությունների ժամանակ ընտրական ցուցակներում ընդգրկված քաղաքացիների ընդհանուր թվի արտադրյալից:~~

3. Պետական բյուջեից միջոցներ հատկացվում են այն կուսակցությանը (կուսակցությունների դաշինքին), որի ընտրական ցուցակն Ազգային ժողովի վերջին ընտրությունների ժամանակ ստացել է քվեարկությանը մասնակցած բոլոր կուսակցությունների ընտրական ցուցակների օգտին կողմ տրված ձայների ընդհանուր թվի և անձշտությունների թվի գումարի առնվազն երկու տոկոսը երեք տոկոսը:

3.1. Պետական բյուջեի միջոցները սույն հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված շեմը հաղթահարած յուրաքանչյուր կուսակցությանը բաշխվում են հետևյալ ծավալով.

- 1) 2-ից մինչև 5 տոկոս ձայներ ստանալու դեպքում՝ նվազագույն աշխատավարձի չափով՝ յուրաքանչյուր ձայնի դիմաց,
- 2) 5-ից մինչև 15 տոկոս ձայներ ստանալու դեպքում՝ մինչև 5 տոկոսի սահմաններում տրված յուրաքանչյուր ձայնի դիմաց՝ նվազագույն աշխատավարձի չափով, իսկ 5-ից մինչև 15 տոկոսի սահմաններում տրված յուրաքանչյուր ձայնի դիմաց՝ նվազագույն աշխատավարձի կեսի չափով,
- 3) 15-ից և ավելի տոկոս ձայներ ստանալու դեպքում՝ մինչև 5 տոկոսի սահմաններում տրված յուրաքանչյուր ձայնի դիմաց՝ նվազագույն աշխատավարձի չափով, 5-ից մինչև 15 տոկոսի սահմաններում յուրաքանչյուր ձայնի դիմաց՝ նվազագույն աշխատավարձի կեսի չափով, իսկ 15 տոկոսը գերազանցող սահմաններում տրված յուրաքանչյուր ձայնի դիմաց՝ նվազագույն աշխատավարձի քառորդի չափով:**

~~4. Պետական բյուջեից կուսակցություններին (կուսակցությունների դաշինքներին) հատկացվող միջոցները կուսակցությունների (կուսակցությունների դաշինքների) միջև բաշխվում են Ազգային ժողովի վերջին ընտրություններում նրանց ստացած ձայներին համամասնորեն:~~

5. Նշված միջոցները կուսակցությունների ընտրական դաշինքին մասնակցող կուսակցությունների միջև բաշխվում են հավասարապես, եթե այլ բան նախատեսված չէ կուսակցությունների ընտրական դաշինքի որոշմամբ:

6. Կուսակցության վերակազմակերպման, լուծարման պետական գրանցման օրվանից, ինչպես նաև լուծարման մասին որոշում ընդունելու, գործունեության արգելման մասին Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական դատարանի որոշումն օրինական ուժի մեջ մտնելու օրվանից պետական բյուջեի միջոցների հատկացումը դադարեցվում է:

7. Կուսակցությունները պարտավոր են պետական ֆինանսավորման առնվազն քան տոկոսն ուղղել հետազոտական և կուսակցության գործունեության մեջ հասարակության ոչ բավարար չափով ներկայացված խմբերի քաղաքական մասնակցությունը խթանելուն (նպատակային ֆինանսավորում): Մասնավորապես՝ կուսակցությունները պարտավոր են պետական նպատակային ֆինանսավորումից առնվազն՝

1) տասը տոկոս ուղղել կուսակցության գաղափարախոսության, ծրագրային նպատակների և հանրային քաղաքականության հարցերի մասին հետազոտությունների անցկացմանը, հրապարակմանը և տարածմանը: Պետական նպատակային

Ֆինանսավորման միջոցով իրականացված հետազոտությունների արդյունքները պետք է հասանելի լինեն հանրությանը:

2) և տասը տոկոսն ուղղել կանանց, հաշմանդամություն ունեցող անձանց, ազգային փոքրամասնությունների ներկայացուցիչներին, երիտասարդներին կուսակցության գործունեության մեջ ներգրավելուն ուղղված միջոցառումներին:

8. Սույն օրենքով նախատեսված կուսակցության մշտապես գործող ղեկավար մարմնի կազմում տարբեր սեռերի ներկայացուցիչների թվի համամասնության խախտման դեպքում կուսակցության պետական ֆինանսավորումը կարող է կասեցվել սույն օրենքով և «Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի մասին» օրենքով սահմանված կարգով:

9. Սույն հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված պահանջի պահպանման նկատմամբ վերահսկողությունն իրականացնում է Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովը:

10. Սույն հոդվածի 7-րդ մասով նախատեսված նպատակային ֆինանսավորման միջոցների օգտագործումը պետք է արտացոլվի կուսակցության տարեկան հաշվետվության մեջ՝ այն ներկայացնելով հաշվետվությանը կից հավելվածով: Եթե հաշվետվության ստուգման արդյունքում պարզվում է, որ կուսակցությունը չի կատարել կամ ոչ պատշաճ է կատարել սույն հոդվածի 7-րդ մասով նախատեսված պահանջները կամ կատարել է նշված երկու պահանջներից միայն մեկը, ապա հաջորդ տարվա համար կուսակցության նպատակային ֆինանսավորումը համապատասխանաբար ամբողջությամբ կամ մասամբ դադարեցվում է: Պետական նպատակային ֆինանսավորումը վերականգնվում է ֆինանսավորման դադարեցմանը հաջորդող տարվանից:

11. Եթե կուսակցությունն իր գույքը հանձնում է վարձակալության, ապա հաջորդ տարում կուսակցության կողմից ստացվող պետական ֆինանսավորումը նվազեցվում է վարձակալության արդյունքում ստացված եկամտի չափով: Եթե տվյալ տարում գույքի վարձակալության արդյունքում կուսակցության կողմից ստացված եկամուտը գերազանցում է պետական ֆինանսավորումը, ապա հաջորդ տարվա համար կուսակցության պետական ֆինանսավորումը դադարեցվում է:

12. Սույն հոդվածի 11-րդ մասով նախատեսված կուսակցության գույքի վարձակալությունից ստացված եկամտի մասին տեղեկատվությունը Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովը հաշվետվության ստուգումից հետո մեկամսյա ժամկետում փոխանցում է Կառավարություն:

Գ Լ ՈՒ Խ 6

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ, ԵՎ ԱՈՒԴԻՏԸ ԵՎ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՊԱՇՏՈՆԱՏԱՐ ԱՆՁԱՆՑ ԳՈՒՅՔԻ ԵՎ ԵՎԱՍՈՒՏՆԵՐԻ ՀԱՅՏԱՐԱՐԱԳՐՈՒՄԸ

Հոդված 27. Կուսակցությունների հաշվետվությունները

2. Կուսակցությունը պարտավոր է յուրաքանչյուր տարի՝ հաշվետու տարվան հաջորդող փետրվարի 25-ից ոչ ուշ, Հայաստանի Հանրապետության հրապարակային ծանուցումների պաշտոնական ինտերնետային կայքում հրապարակել հաշվետու տարվա ընթացքում կուսակցության ֆինանսական միջոցների, դրանց աղբյուրների և ծախսերի, ինչպես նաև գույքի մասին հաշվետվությունը (այսուհետ՝ հաշվետվություն) և օրենքով նախատեսված ղեպերում դրա վերաբերյալ աուդիտորական եզրակացությունը:

Հաշվետվությունը ներառում է նաև սույն օրենքի 24-րդ հոդվածի 10-րդ մասով նախատեսված կուսակցությունների և նրա անդամներին տեղական կամ միջազգային

համագործակցության ընթացքում ստացած նյութական և ոչ նյութական աջակցության (ներառյալ՝ դասընթացները, ճանապարհածախսի հատուցում և այլն) հայտարարագրումը:

~~2. Կուսակցությունը պարտավոր է յուրաքանչյուր տարի՝ հաշվետու տարվան հաջորդող մարտի 25-ից ոչ ուշ, զանգվածային լրատվության միջոցներով հրապարակել հաշվետու տարվա ընթացքում կուսակցության ֆինանսական միջոցների աղբյուրների և ծախսերի, ինչպես նաև գույքի մասին հաշվետվությունը (այսուհետ՝ հաշվետվություն) և օրենքով նախատեսված դեպքերում դրա վերաբերյալ աուդիտորական եզրակացությունը, ինչպես նաև սահմանված կարգով այն տեղադրել Հայաստանի Հանրապետության հրապարակային ծանուցումների պաշտոնական ինտերնետային կայքում:~~

3. Կուսակցությունն իր հաշվետվությունը Հայաստանի Հանրապետության հրապարակային ծանուցումների պաշտոնական ինտերնետային կայքում հրապարակելուց հետո պարտավոր է հաշվետու տարվան հաջորդող մարտի 1-ից ոչ ուշ հաշվետվությունը և դրա հրապարակման փաստը վկայող ապացույցը ներկայացնել Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողով:

~~3. Կուսակցությունն իր հաշվետվությունը զանգվածային լրատվության միջոցով հրապարակելուց և Հայաստանի Հանրապետության հրապարակային ծանուցումների պաշտոնական ինտերնետային կայքում տեղադրելուց հետո պարտավոր է հաշվետու տարվան հաջորդող ապրիլի 1-ից ոչ ուշ հաշվետվությունը և դրա հրապարակման փաստը վկայող ապացույցը ներկայացնել Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի վերահսկիչ վերստուգիչ ծառայություն (այսուհետ՝ վերահսկիչ վերստուգիչ ծառայություն):~~

7. Հաշվետվության հրապարակման և ներկայացման կարգը, ինչպես նաև հաշվետվության ձևը սահմանում է Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովը: Կուսակցություններն իրավունք ունեն իրենց հաշվետվությանը կից ներկայացնելու լրացուցիչ բազատրական նյութեր:

~~7. Հաշվետվության հրապարակման և ներկայացման կարգը (ներառյալ՝ հաշվետվության ձևը) սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:~~

8. Կուսակցության տարեկան հաշվետվությունը, ի թիվս այլ տեղեկությունների, պետք է պարունակի կուսակցության՝

1. Եկամուտները՝

1) մուտքի վճարներ,

2) անդամավճարներ,

3) ֆիզիկական անձանց նվիրատվություններ,

4) վարկեր և փոխառություններ,

5) քաղաքացիաիրավական գործարքներից՝ կուսակցության գույքի առուվաճառքից, վարձակալությունից և օրենքով չարգելված այլ գործարքներից ստացված եկամուտներ,

6) օրենքով սահմանված կարգով ստացված բյուջետային ֆինանսավորում,

7) տեղական և միջազգային համագործակցության շրջանակներում կուսակցությանը ու նրա անդամներին ուսումնառության, վերապատրաստման, համաժողովներին, սեմինարներին ու նմանատիպ այլ միջոցառումների մասնակցության նպատակով հատուցված համապատասխան միջոցներ,

8) կուսակցության օգտին անհատույց կատարված աշխատանքներ և ծառայություններ,

9) բանկային ավանդից ստացված եկամուտներ,

10) այլ եկամուտներ:

2. Ծախսերը`

1) կուսակցության անձնակազմի պահպանման ծախսեր (աշխատավարձ, ծառայությունների մատուցման վճար),

2) սոցիալական վճարներ,

3) կոմունալ վճարներ,

4) գույքի վարձակալության վճարներ,

5) գույքի ձեռքբերման համար կատարված ծախսեր,

6) գույքի պահպանման ծախսեր,

7) տրանսպորտային ծախսեր,

8) գործուղման ծախսեր,

9) հարկեր և տուրքեր.

10) այլ ծախսեր:

3. Կուսակցության գույքը`

1) անշարժ գույք (շենք, շինություն, հողակտոր և այլն),

2) շարժական գույք:

4. Կուսակցության պարտավորությունները`

1) բանկերի հանդեպ ունեցած պարտավորություններ,

2) վարկային կազմակերպությունների հանդեպ ունեցած պարտավորություններ,

3) փոխատուի հանդեպ ունեցած պարտավորություններ,

4) այլ պարտավորություններ:

9. Կուսակցությունը յուրաքանչյուր տարի` հաշվետու տարվան հաջորդող փետրվարի 15-ից ոչ ուշ Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովին տեղեկատվություն է ներկայացնում նախորդ տարում Կուսակցության մշտապես գործող ղեկավար մարմնի կազմի, այդ կազմում անդամների փոփոխությունների և յուրաքանչյուր սեռի ներկայացուցիչների թվի վերաբերյալ:

Հոդված 28. Կուսակցությունների հաշվետվությունների աուդիտը

2. Այն կուսակցությունները, որոնց ակտիվների արժեքը սահմանված նվազագույն աշխատավարձի տասհազարապատիկը գերազանցելը պայմանավորված է եղել հաշվետու տարում կուսակցության հաշվեկշռում առկա անշարժ և շարժական գույքի արժեքով, և կուսակցությունն այդ կապակցությամբ արդեն մեկ անգամ Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովին ~~վերահսկիչ-վերստուգիչ-ծառայությանը~~ ներկայացրել է աուդիտորական եզրակացություն, ապա հաջորդող հաշվետու տարիներին ազատվում է աուդիտորական եզրակացություն ներկայացնելու պարտականությունից, եթե նախորդ հաշվետու տարվա համեմատությամբ նրա հաշվեկշռում անշարժ և շարժական գույքի մասով փոփոխություններ տեղի չեն ունեցել: Կուսակցության հաշվեկշռում անշարժ և շարժական գույքի մասով փոփոխությունների դեպքում կուսակցությունը պարտավոր է հաշվետվությունը ներկայացնել սույն օրենքով սահմանված կարգով աուդիտորական եզրակացության հետ, եթե հաշվետու տարում իրականացրած բոլոր գործարքների զինը գերազանցել է սահմանված նվազագույն աշխատավարձի տասհազարապատիկը:

4. Սույն հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված աուդիտը ֆինանսավորվում է պետական բյուջեի միջոցներից և իրականացվում է Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի կողմից բաց մրցույթով հայտարարված գնումների միջոցով ընտրված առնվազն երեք աուդիտորական կազմակերպությունների կողմից: Աուդիտի ենթակա կուսակցությունների

բաշխումը մրցույթով ընտրված աուդիտորական կազմակերպությունների միջև իրականացվում է վիճակահանությամբ, որին կարող են ներկա գտնվել աուդիտի ենթարկվող կուսակցությունները:

Հոդված 28.1. Կուսակցության պաշտոնատար անձանց գույքի և եկամուտների հայտարարագրման պարտականությունը

1. Կուսակցության մշտապես գործող ղեկավար մարմնի անդամները, իսկ այլ ղեկավար մարմինների դեպքում՝ այդ մարմնի անդամները պարտավոր են Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողով ներկայացնել իրենց գույքի և եկամուտների հայտարարագիր, որի ձևանմուշը սահմանում է Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովը:

2. Կուսակցության հայտարարատու պաշտոնատար անձինք ներկայացնում են պաշտոնը ստանձնելու, դադարեցնելու, ինչպես նաև տարեկան հայտարարագրեր:

3. Կուսակցության ղեկավար մարմնի անդամների հայտարարագրերի ներկայացման կարգի նկատմամբ կիրառելի են «Հանրային ծառայության մասին» և «Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի մասին» օրենքների համապատասխան նորմերը, ներառյալ՝ հայտարարատու պաշտոնատար անձի ընտանիքի անդամների կողմից իրենց գույքի և եկամուտների վերաբերյալ տվյալներ ներկայացնելու, իրավիճակային հայտարարագիր ներկայացնելու, հայտարարատու պաշտոնատար անձի ընտանիքի անչափահաս անդամների, ինչպես նաև իր խնամակալության կամ հոգաբարձության տակ գտնվող անձի գույքի և եկամուտների վերաբերյալ տվյալներ ներկայացնելու պարտականության և պատասխանատվության վերաբերյալ դրույթները:

4. Կուսակցությունը իր ղեկավար մարմնում հայտարարատու պաշտոնատար անձին պաշտոնի նշանակելու կամ պաշտոնից ազատելու մասին եռօրյա ժամկետում ծանուցում է Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովին՝ ներկայացնելով համապատասխան որոշման պատճենը:

Հոդված 30. Կուսակցությունների գործունեության նկատմամբ ֆինանսական վերահսկողություն իրականացնող մարմինը

1. Կուսակցությունների ընթացիկ ֆինանսական գործունեության նկատմամբ վերահսկողությունն իրականացնում է Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովը՝ օրենքով սահմանված կարգով:

~~1. Կուսակցությունների ֆինանսական գործունեության նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնում է վերահսկիչ-վերստուգիչ ծառայությունը:~~

2. Եթե կուսակցության հաշվետվության ստուգման արդյունքում Հանձնաժողովը պարզում է, որ հաշվետվության մեջ առկա են անձշտություններ կամ ոչ լիարժեք տվյալներ, կուսակցությանը տրամադրում է տասնօրյա ժամկետ՝ դրանց վերաբերյալ դիրքորոշում ներկայացնելու և դրանք շտկելու նպատակով:

~~2. Կուսակցության հրապարակած և վերահսկիչ վերստուգիչ ծառայությանը ներկայացրած հաշվետվության հավաստիությունը ստուգելու համար վերջինիս պահանջի դեպքում կուսակցությունը պարտավոր է հինգ օրվա ընթացքում տրամադրել անհրաժեշտ տեղեկատվություն կուսակցության դրամարկղային և բանկային մուտքերի և ելքերի վերաբերյալ, ներկայացնել նախնական հաշվապահական հաշվառման և ներկայացրած հաշվետվության հավաստիությունն ստուգելու համար անհրաժեշտ այլ փաստաթղթեր:~~

3. Կուսակցության կողմից տասնօրյա ժամկետում հաշվետվության համապատասխանությունը «Կուսակցությունների մասին» օրենքով սահմանված պահանջներին չհիմնավորվելու և հաշվետվության ստուգման արդյունքում «Կուսակցությունների մասին» օրենքի պահանջների խախտումներ հայտնաբերելու դեպքում Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովն իրավասու է.

1) Կուսակցությանը հայտարարել նախազգուշացում,

2) սույն օրենքով նախատեսված դեպքերում Հայաստանի Հանրապետության լիազոր մարմնին կուսակցությանը տրամադրվող պետական ֆինանսավորումը դադարեցնելու մասին միջնորդություն ներկայացնել,

3) կիրառել Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքով նախատեսված պատասխանատվության միջոց:

4) լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ 4-րդ մասով.

4. Հաշվետվության ստուգման արդյունքում առերևույթ հանցագործության հատկանիշներ հայտնաբերելու դեպքում Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովը քրեական հետապնդման մարմիններին ներկայացնում է կուսակցության պատասխանատու պաշտոնատար անձի նկատմամբ քրեական հետապնդում հարուցելու միջնորդություն:

Հոդված 32. Կուսակցության գործունեության կասեցումը

1. Կուսակցության գործունեությունը կարող է կասեցվել, եթե կուսակցությունը՝

1) իր գործունեության ընթացքում թույլ է տվել օրենքի կոպիտ խախտում: ~~կամ~~

~~2) ինքնուրույն կամ կուսակցությունների դաշինքի կազմում կամ այլ կուսակցության ընտրական ցուցակի կազմում երկու անգամ անընդմեջ չի մասնակցել Ազգային ժողովի կամ համամասնական ընտրակարգով ընտրվող համայնքների ավագանիների ընտրությունների:~~

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասի իմաստով՝ օրենքի կոպիտ խախտում են համարվում՝

1) կուսակցության կողմից օրենքով չթույլատրված կամ օրենքով սահմանված չափը գերազանցող նվիրատվությունները օրենքով սահմանված ժամկետում պետական բյուջե կամ նվիրատունին փոխանցելու կամ կուսակցության տարեկան հաշվետվությունը օրենքով սահմանված ժամկետում և կարգով հրապարակելու կամ պետական լիազոր մարմնին ներկայացնելու կամ օրենքով սահմանված տարեկան հաշվետվության ստուգման համար անհրաժեշտ փաստաթղթերը Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովին տրամադրելու օրենքով սահմանված կարգը դիտավորությամբ խախտելը և Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ նախատեսված կարգով պատասխանատվության ենթարկվելուց և Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի կողմից կուսակցության գործունեությունը կասեցնելու վերաբերյալ զրավոր նախազգուշացվելուց հետո՝ երեսնօրյա ժամկետում, խախտումը չվերացնելը կամ

~~4) կուսակցության կողմից նվիրատվությունների տնօրինման կամ կուսակցության տարեկան հաշվետվությունների հրապարակման կամ օրենքով սահմանված փաստաթղթերը տրամադրելու՝ օրենքով սահմանված կարգը խախտելը և Վարչական իրավախախտումների~~

~~վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքով նախատեսված կարգով պատասխանատվության ենթարկվելուց հետո՝ երեսնօրյա ժամկետում, խախտումը չվերացնելը կամ~~

2) կուսակցության հիմնադրման կամ պետական գրանցման ժամանակ օրենքի այնպիսի խախտում թույլ տալը, որը, եթե հայտնի լիներ պետական գրանցման պահին, կուսակցությունը չէր գրանցվի:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի հիմքով կասեցման ժամանակահատվածում կուսակցությանն արգելվում է իրականացնել ցանկացած գործունեություն, բացառությամբ այն գործողությունների, որոնք անհրաժեշտ են կասեցման հիմք հանդիսացող խախտումները վերացնելու համար և կուսակցության՝ որպես իրավաբանական անձի բնականոն գործունեությունը ապահովելու համար:

~~4. Վերահսկիչ վերստուգիչ ծառայությունը սույն հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին կետով սահմանված վարչական իրավախախտումների համար պատասխանատվության ենթարկելիս գրավոր նախազգուշացնում է, որ կուսակցության գործունեությունը կարող է կասեցվել երեսնօրյա ժամկետում խախտումը չվերացնելու դեպքում:~~

5. Վարչական պատասխանատվության ենթարկվելուց հետո՝ երեսնօրյա ժամկետում, խախտումը չվերացնելու դեպքում [Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովը](#) ~~Վերահսկիչ վերստուգիչ ծառայությունը~~ այդ մասին անհապաղ տեղեկացնում է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովին և Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանը:

6. Պետական լիազոր մարմինը Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանը անհապաղ տեղեկացնում է կուսակցության հիմնադրման կամ պետական գրանցման ժամանակ օրենքի այնպիսի խախտման մասին, որը եթե հայտնի լիներ պետական գրանցման պահին, կուսակցությունը չէր գրանցվի:

7. Կուսակցության գործունեությունը կասեցվում է Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական դատարանի որոշմամբ:

8. Սույն հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով նախատեսված հիմքերով կուսակցության կողմից կասեցման հիմքերի վերացման վերաբերյալ ապացույցները ներկայացվում են պետական լիազոր մարմին, որը գնահատում է կասեցման հիմք հանդիսացող խախտումները վերացված լինելու հանգամանքը: Պետական լիազոր մարմինը կասեցման հիմք հանդիսացող խախտումները վերացված լինելու կամ դրանց առկայության մասին եզրակացությունը ներկայացնում է Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական դատարան դիմած մարմնին: Կուսակցության գործունեությունը վերսկսվում է կասեցման հիմք հանդիսացող խախտումները վերացնելու դեպքում:

9. Կասեցման ժամանակահատվածում կուսակցությունը չի կարող իրականացնել որևէ գործունեություն, այդ թվում՝ ստանալ սույն օրենքի 24-րդ հոդվածով նախատեսված որևէ նվիրատվություն, բացառությամբ անդամավճարներ հավաքելու, պայմանագրային, այդ թվում՝ աշխատանքային պարտավորությունները կատարելու, հարկերը, տուրքերը և այլ պարտադիր վճարումներ վճարելու հետ կապված գործողությունների, ինչպես նաև այն գործողությունների, որոնք անհրաժեշտ են կասեցման հիմք հանդիսացող խախտումները վերացնելու և կուսակցության՝ որպես իրավաբանական անձի բնականոն գործունեությունն ապահովելու համար:

~~9. Սույն հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետով նախատեսված դեպքում կուսակցության գործունեությունը կասեցվում է մեկ տարի ժամկետով: Կուսակցության գործունեությունը վերսկսելուց հետո՝ Ազգային ժողովի, համամասնական ընտրակարգով ընտրվող համայնքների ավագանիների հաջորդող ընտրություններին չմասնակցելու դեպքում կուսակցության գործունեությունը կրկին կասեցվում է: Նշված ժամանակահատվածում~~

~~կուսակցությունը չի կարող իրականացնել որևէ գործունեություն, այդ թվում՝ ստանալ սույն օրենքի 24-րդ հոդվածով նախատեսված որևէ նվիրատվություն, բացառությամբ անդամավճարներ հավաքելու, պայմանագրային, այդ թվում՝ աշխատանքային պարտավորությունները կատարելու, ինչպես նաև հարկերը, տուրքերը և այլ պարտադիր վճարումներ վճարելու հետ կապված գործողությունների:~~

10. Կուսակցության գործունեությունը չի կարող կասեցվել Ազգային ժողովի կամ տեղական ինքնակառավարման մարմինների՝ համամասնական ընտրակարգով անցկացվող ընտրությունների նշանակման օրվանից մինչև ընտրությունների արդյունքների հրապարակումը:

11. Ազգային ժողովում ներկայացված կուսակցությունների գործունեությունը չի կարող կասեցվել՝ մինչև տվյալ գումարման Ազգային ժողովի լիազորությունների դադարման օրենքով սահմանված օրը:

Հոդված 35. Կուսակցության լուծարումը և լուծարման հետևանքները

5. Եթե Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական դատարանի որոշմամբ արգելվել է կուսակցության գործունեությունը, ապա կուսակցության նկատմամբ սկսվում է լուծարման գործընթաց: Այս դեպքում լուծարային հանձնաժողովի իրավասություններն իրականացնում է Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի վերահսկիչ վերստուգիչ ծառայության կողմից ստեղծված հանձնաժողովը:

Եզրափակիչ մաս և անցումային դրույթներ

1. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում 2021 թվականի հունվարի 1-ից:

2. Կուսակցությունները պարտավոր են մինչև 2022 թվականի հունվարի 1-ը իրենց կանոնադրությունները, կառուցվածքը և մշտապես գործող ղեկավար մարմնի կազմը համապատասխանեցնել սույն օրենքի պահանջներին և պետական գրանցման նպատակով կանոնադրության փոփոխությունները ներկայացնել պետական լիազոր մարմին: Սույն հոդվածով նախատեսված պետական գրանցման գործառույթի դիմաց պետական տուրք չի գանձվում: 2022 թվականի հունվարի 1-ից հետո սույն օրենքի փոփոխությամբ պայմանավորված՝ կանոնադրության փոփոխությունները պետական գրանցման ներկայացնելու դեպքում կուսակցությունը չի ազատվում օրենքով սահմանված պետական տուրքը վճարելու պարտականությունից: Սույն մասով սահմանված ժամկետում կուսակցության կանոնադրությունը սույն օրենքի պահանջներին չհամապատասխանեցնելու դեպքում կուսակցության կանոնադրությունը գործում է այնքանով, որքանով այն չի հակասում սույն օրենքին և կուսակցությունների գործունեությունը կարգավորող այլ օրենքներին:

3. Սույն օրենքի 9-րդ հոդվածով նախատեսվող՝ «Կուսակցությունների մասին» օրենքի 17-րդ հոդվածի 4.1-ին մասը ուժի մեջ է մտնում 2023 թվականի հունվարի 1-ից: Մինչև սույն օրենքի 9-րդ հոդվածով նախատեսվող՝ «Կուսակցությունների մասին» օրենքի 17-րդ հոդվածի 4.1-ին մասի ուժի մեջ մտնելը կուսակցության մշտապես գործող մարմնի կազմում

յուրաքանչյուր սեռի ներկայացուցիչների թիվը 2022 թվականի հունվարի 1-ից չպետք է գերազանցի 70 տոկոսը:

4. Սույն օրենքի 12-րդ հոդվածի 3-րդ կետը, 13-րդ հոդվածը և 14-րդ հոդվածի 1-ին կետը ուժի մեջ են մտնում 2022 թվականի հունվարի 1-ից:

5. Սույն օրենքն ուժի մեջ մտնելուց հետո վեցամսյա ժամկետում Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս գործող օտարերկրյա բանկերում բանկային հաշիվներ ունեցող կուսակցությունները փակում են իրենց բանկային հաշիվները:

6. Սույն օրենքի 15-րդ հոդվածի 3-րդ կետով «Կուսակցությունների մասին» օրենքի 24-րդ հոդվածում լրացվող 1. 2. -րդ մասն ուժի մեջ է մտնում 2022 թվականի հունվարի 1-ից:

7. Սույն օրենքի ուժի մտնելու պահից մինչև հաջորդ գումարման Ազգային ժողովի լիազորությունների ստանձնումը պետական ֆինանսավորում հատկացվում է Ազգային ժողովի վերջին ընտրություններին մասնակցած կուսակցություններին՝ սույն օրենքով սահմանված կարգով: 2018 թվականին Ազգային ժողովի ընտրության արդյունքում մինչև 2 տոկոս ձայներ ստացած կուսակցությունները և կուսակցությունների դաշինքները պետական ֆինանսավորում ստանում են յուրաքանչյուր ձայնի դիմաց նվազագույն աշխատավարձի չափով, եթե 2018 թվականից ի վեր յուրաքանչյուր տարի օրենքով սահմանված կարգով հրապարակել և ներկայացրել են իրենց գույքի տարեկան հաշվետվությունը:

8. Կուսակցությունները 2021 թվականին վերաբերող իրենց գույքի տարեկան հաշվետվությունը 2022 թվականին ներկայացնում են սույն օրենքով սահմանված կարգով:

9. Կուսակցությունները 2021 թվականին վերաբերող իրենց մշտապես գործող ղեկավար մարմնի կազմի մասին տեղեկատվությունը 2022 թվականին ներկայացնում են սույն օրենքով և «Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի մասին» օրենքով սահմանված կարգով:

10. Սույն օրենքի 16-րդ հոդվածով «Կուսակցությունների մասին» օրենքի 26-րդ հոդվածում լրացվող դրույթների կապակցությամբ Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովն իր լիազորություններն սկսում է իրականացնել 2022 թվականի հունվարի 1-ից՝ «Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի մասին» օրենքում լրացումներ կատարելու մասին» օրենքն ուժի մեջ մտնելու պահից:

11. Սույն օրենքի 17-23-րդ հոդվածներն ուժի մեջ են մտնում 2022 թվականի հունվարի 1-ից:

12. Սույն օրենքի 17-23-րդ հոդվածներով սահմանված դրույթներն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ քսանօրյա ժամկետում, Վերահսկիչ-վերստուգիչ ծառայությունն իր մոտ առկա՝ կուսակցությունների ընթացիկ ֆինանսական վերահսկողության հետ կապված փաստաթղթերի փաթեթը փոխանցում է Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովին: